

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

ПРАВА ЛЮДИНИ
ТА ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ
МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародного Правничого Форуму

21 травня 2021 р.
м. Чернівці

Чернівці
Мехнограф
2021

УДК [342.7:35](477)
ББК 67.9(4Укр)300,32я43
П68

*Рекомендовано до друку Кафедрою публічного права
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Протокол № 12 від 21 травня 2021 р.*

Редакційна колегія:

- Ковбас І.В. Голова ГО «Правничий Щит», д. ю. н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича
- Бабін І.І. Заступник голови ГО «Правничий Щит», к. ю. н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича
- Крайній П.І. Заступник голови ГО «Правничий Щит», ас. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича

П68 **Збірник** матеріалів IV Міжнародного правничого форуму «Права людини та публічне врядування», 21 травня 2021 р., м. Чернівці/ Уклад. І.В. Ковбас, П.І. Крайній. Чернівці: ЧНУ ім. Юрія Федьковича, 2021. 184 с.

ISBN 978-617-8034-04-7

Збірник містить матеріали доповідей учасників IV міжнародного правничого форуму «Права людини та публічне врядування».

Міжнародний форум присвячено проблемам правового регулювання публічного врядування та його відповідність європейським правовим стандартам

УДК [342.7:35](477)

ББК 67.9(4Укр)300,32я43

Автори несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-617-8034-04-7

© Чернів. нац. ун-т, 2021

© Ковбас І.В., Бабін І.І., 2021

© ЮФ КП, 2021

© ПВКФ «Технодрук», 2021

Розвадовський В. І.	
Конституційна скарга як спосіб захисту конституційних прав особи у конституційному провадженні.....	76
Vaško A.	
Slovak Centre for Legal Aid.....	80
Zelena I.	
Features of the Ombudsman Institute in the Legal System of Ukraine.....	82
Бабін І. І.	
Податкові повноваження органів місцевого самоврядування в контексті концепції податкового суверенітету держави.....	86
Вдовічена Л. І.	
Визначення нотаріальної юрисдикції за територіальною ознакою як гарантія захисту прав людини.....	89
Гетманцев О. В.	
Державний примус в цивільному судочинстві України.....	92
Коваль М. В.	
Людський фактор в діяльності суб'єктів публічного адміністрування щодо реалізації ними прав людини	94
Меленко О. В.	
Вплив психологічних змін правника на якість професійної діяльності	98
Петровська І. І.	
Окремі питання антикорупційної діяльності в Україні.....	101
Федорук Н. С.	
Традиційне (індустріальне) розуміння держави як перешкода розвитку публічного права України.....	104
Устинова І. П.	
Правові засади регулювання крипторинку в Україні.....	107
Ющик О. І.	
Досудова доповідь як форма захисту прав та свобод обвинуваченого.....	111
Горбань Н. С.	
Оформлення свідоцтва про придбання майна з прилюдних торгів (аукціонів): актуальні проблеми.....	114
Крижевська О. О.	
Нотаріальне процесуальне представництво.....	117
Козмуляк К. А.	
Медіація як спосіб врегулювання екологічних конфліктів.....	121
Каращук К. Л.	
Правомірність обмеження прав людини: сучасні концепти тлумачення.....	123

Трибуна Молодого Вченого

Андроник В. В.	
Реалізація права людини на вільний доступ до інформації в Україні.....	127
Довганюк Д. С.	
Ідея розвитку індивіда як складова принципу верховенства права в доктрині німецького адміністративного права.....	128
Звоздецька І. В.	
Ціннісний вимір конституційного права України.....	131
Крайній П. І.	
Правова природа громадських консультативно-дорадчих органів в Україні.....	133

*Козмуляк К. А., к. ю. н., асистент кафедри
публічного права юридичного факультету
ЧНУ ім. Ю. Федьковича*

Медіація як спосіб врегулювання екологічних конфліктів

В основу взаємодії людини і природи покладено реалізацію потреб та інтересів, які нерідко носять взаємовиключний характер: з однієї сторони, задоволення економічних потреб природокористувачів, а з іншої, – екологічних, спрямованих на забезпечення цілісності екосистеми, її охорони та відтворення природних ресурсів. Відтак, можемо констатувати, що конфліктність є невід'ємною складовою взаємодії людини з навколишнім природним середовищем.

Екологічні конфлікти за своєю сутністю є досить різноманітними. За сферою прояву вони можуть охоплювати як окремі домогосподарства, так і сягати регіональних, національних і глобальних масштабів. Більше того, конфлікт може одночасно мати точки перетину на всіх рівнях: виникаючи у місцевому контексті поширюватися на національний та глобальний.

Інтенсивність екологічного конфлікту різниться – від невизначеності та розчарування членів громади через неналежне інформування про екологічно значимі рішення до сутичок між зацікавленими сторонами за права на окремі природні ресурси.

Об'єкт екологічного конфлікту також є досить різноманітним. Це і права на конкретні природні ресурси, питання розподілу та перерозподілу останніх між користувачами, дотримання вимог раціонального природокористування, реалізація екологічних прав, таких як право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, право на екологічну інформацію, на участь у прийнятті рішень з питань, що стосуються довкілля тощо. Суб'єктний склад таких конфліктів теж неоднорідний. На рішення щодо управління природними ресурсами дедалі більший вплив набувають користувачі цих ресурсів, до яких належать дрібні фермери, великі землевласники та приватні корпорації у таких галузях, як агробізнес, лісова та гірничодобувна промисловість, гідроенергетика тощо. Практично будь-який екологічний конфлікт включає в себе протистояння приватних і публічних інтересів. Його сторонами, як правило, є представники громадськості, суб'єкти господарювання, а також органи влади або місцевого самоврядування. Очевидним є і явний дисбаланс сил сторін конфлікту. Досить часто в таких випадках простежується проблема так званої «екологічної нерівності». Коли більш впливові суб'єкти підтримують розміщення об'єктів, які можуть чинити вплив на довкілля в місцях, де проживають особи з меншим потенціалом для прийняття рішень. Соціологи стверджують, що екологічні конфлікти нерідко призводять до хаотичного та марнотратного використання людського потенціалу, виснаження самих природних ресурсів, на яких базуються засоби до існування, економіки та суспільства, а часом можуть призвести навіть до кровопролиття [1, с. 3]. При цьому, поряд із негативним проявом, у разі належного врегулювання, екологічний конфлікт може ставати каталізатором позитивних соціальних змін [1, с. 17]. Одним із дієвих методів врегулювання

конфліктів є медіація. Відзначають, що вона є найкращим вибором, якщо зацікавлені сторони бажають обговорити свої інтереси, але потребують підтримки для участі у роботі над взаємовигідним рішенням [2, с. 20]. Під час медіації нейтральна третя сторона – медіатор – допомагає сторонам спору (двом або більше) в його врегулюванні шляхом переговорів. Основні принципи медіації: добровільність (участі та виконання досягнутої домовленості), конфіденційність, рівність сторін, пошук взаємоприйнятних рішень – добре підходять для багатосторонніх, складних екологічних конфліктів.

Запровадження такої процедури у врегулюванні екологічних конфліктів дозволяє досягти наступних результатів: а) підвищити ефективність екологічного правопорядку за рахунок більш широкої участі громадськості не лише в регулюванні екологічних відносин, але й у вирішенні конфліктів, які виникають у цій сфері; б) підвищити роль та можливості громадськості при прийнятті екологічно значимих рішень; в) ослабити напруженість і наслідки негативних соціальних проявів, які виникають при прийнятті рішень про проектування, будівництво, початку діяльності об'єктів, що чинять негативний вплив на довкілля; г) підвищити ефективність захисту екологічних прав фізичних та юридичних осіб, в тому числі, громадських об'єднань тощо [3]. Процедурно медіація забезпечує сторонам більш прийнятні результати, ніж судовий розгляд справи, де можливе лише загострення конфлікту. Втім, не будь-який екологічний конфлікт може бути врегульований за допомогою медіації. На доцільність проведення та успішність цієї примирної процедури впливає ряд факторів об'єктивного та суб'єктивного характеру. До них відносять: 1) готовність і зацікавленість сторін у переговорах; 2) наявність спільних інтересів; 3) прихильність до процедури; 4) можливість нівелювання дисбалансу сил і впливовості сторін; 5) наявність достатньої кількості ресурсів (часових, фінансових, інформаційних) для врегулювання конфлікту; 6) наявність достатніх повноважень для прийняття рішень; 7) відсутність імперативних приписів щодо іншого порядку врегулювання подібного роду спору та ін. [2, с. 21-22; 5, с. 91]. Водночас, важливо враховувати обставини, які перешкоджають застосування медіації для врегулювання екологічних конфліктів. Серед них виділяють такі: а) громадське здоров'я чи безпека вимагає негайно вжити заходів; б) спір стосується питань національної безпеки, державної політики або прав людини; в) учасники конфлікту не визнають прав іншої сторони; г) сторона, яка надає фінансову підтримку, наполягає на повному контролі за процесом; г) існують обґрунтовані побоювання того, що медіація може використовуватися недобросовісно з метою збору інформації або затягування вирішення спору; д) сторони займають принципові безкомпромісні позиції [4; 5, с. 91].

Світовий досвід вказує на високу ефективність та затребуваність медіації в урегулюванні екологічних конфліктів. Вона успішно застосовується у зарубіжних країнах з середини 70х років ХХ століття [6, с. 172]. Водночас, правового регулювання цієї процедури в Україні поки не розроблено, хоча і заборона на її проведення відсутня. Національне законодавство передбачає широкі можливості участі громадськості в прийнятті екологічно значимих рішень як на локальному, так і на загальнодержавному рівні. Саме в межах цих процедур, на нашу думку, можуть виникнути конфлікти, врегулювання яких за допомогою медіації буде

значно ефективніше, ніж в судовому порядку. Крім цього, медіація може бути корисною і при врегулюванні спорів, які виникають при використанні окремих природних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Cultivating Peace. Conflict and Collaboration in Natural Resource Management. Edited by Daniel Buckle. International Development Research Centre Document. 1999. URL: <https://vtechworks.lib.vt.edu/bitstream/handle/10919/66059/CultivatingPeaceConflictCollaboration.pdf?sequence=1>
2. Rüttinger, L., Janßen, A., Knupp, C., and Griestop, L. From conflict to collaboration in natural resource management: A handbook and toolkit for practitioners working in aquatic resource systems. Manual. Collaborating for Resilience. 2014. URL: https://www.adelphi.de/en/system/files/mediathek/bilder/collaborating_for_resilience_hanbook.pdf
3. Каменков В.С. Потенциал медиации в Орхусской конвенции и судебная практика. URL: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/a.to.j/TF10-2017/statements_and_presentations/3.11_AJdevelop_BelUnionLawyers_Kamenkov.pdf
4. Using Assisted Negotiation to Settle Land Use Disputes. A Guidebook for Public Officials. Lawrence Susskind, Ole Amundsen, and Masahiro Matsuura. July 1999. Lincoln Institute of Land Policy Cambridge, Massachusetts. URL: <https://www.lincolninst.edu/sites/default/files/pubfiles/using-assisted-negotiation-land-use-disputes-full.pdf>
5. Кононов В. В., Петровська М. П. Критерії медіабельності земельних спорів. Юридичний науковий електронний журнал. № 4. 2016. С. 90-93. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2016/25.pdf
6. Збірка статей «5 років діалогу і 25 років медіації в Україні: від протистояння до порозуміння» [редактори-укладачі: А. Гусев, К. Гусева, Г. Похмелкіна. За заг. ред. І. Терещенко] К.: ВАІТЕ, 2019. 340 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/3/6/448168.pdf>

*Каращук К. Л. Приватний виконавець
виконавчого округу м. Києва*

Правомірність обмеження прав людини: сучасні концепти тлумачення

Зміни, що відбулися в законодавчій базі України з питань забезпечення і захисту прав людини, у контексті євроінтеграційних процесів, також посилюють актуальність проблеми правомірності їх обмеження. Важливе місце при цьому відведено визначенню умов правомірності обмежень прав людини, закріплених національним законодавством, що є вагомим умовою діяльності державних органів. Актуальність теми визначається й тим, що, по-перше, такі обмеження абсолютно необхідні в інтересах більшості громадян. Вони застосовуються стосовно осіб, які завдають шкоду суспільству або окремим його індивідам. При цьому потрібно враховувати баланс інтересів людини, суспільства і держави. Встановлення обмежень прав і свобод має бути пропорційне цінностям, які задекларовані Конституцією України, а також міжнародними правовими актами.

По-друге, проблема прав людини має яскраво виражений міжнародний аспект та відображена в Загальній декларації прав людини. Як зазначено в її